

KUVAT: KEIJO KETTUNEN

Fiona Barton

loi äänen syytetyn vaimolle

Jo oikeustoimittajana työskennellessään **Fiona Barton** kiinnostivat väkivaltarikoksista syytettyjen puoliset, ja siitä aiheesta hän kirjoitti esikoisteoksensa nimeltään *Leski*. Kirjan menestys muovasi Bartonista päätoimisen kirjailijan, ja nyt hän kirjoittaa jo neljättä dekkariaan.

Fiona Barton vieraili Helsingissä keväällä 2018, kun Bazar julkaisi suomeksi hänen esikoisromaaninsa *Leski*. Teos ilmestyi vuonna 2016 kirjailijan kotimaassa Britanniassa. Psykologinen trilleri kuvailee lapsikaappauksesta epäillyn miehen vaimon ajatuksia, tunteita ja reaktioita.

”Vuosikausia rikostoimittajana seurasin puolisoita miestensä rinnalla. Rikoksen paljastuttua syytetyn läheinen elää äärimmäisen kovassa paineessa, ja se kaikki kiinnosti minua kovasti”, Barton sanoo.

Kirjailija kuvaa vaimon tyypillisesti seisovan miehensä rinnalla.

”Vaimon voi nähdä uutiskuvissa ja oikeudenkäynneissä, siellä taustalla

seisomassa hiljaa, kuitenkin puolisonsa tukena”, hän sanoo.

Bartonia tietysti kiinnosti, tiesikö vaimo miehen rikoksista ja kuinka paljon. Kun kuka tahansa toisinaan torjuu vaikeita asioita ja epämiellyttävää tietoa, kyse ei sittenkään ole vain marginaalisesta ilmiöstä. Toisaalta rikos tekee siitä dramaattista ja äärimmäistä.

”Minun piti kirjaa varten ottaa tarinaan jokin vakava rikos”, Barton sanoo.

Aineistosta ei ollut pulaa, sillä ennen kuin Bartonista tuli rikoskirjailija, hän teki pitkän uran rikos- ja oikeustoimittajana sanomalehdissä, muiden muassa Daily Mailissa ja Daily Telegraphissa.

”Työskentelin lopuksi sunnuntaitoimituksessa, jolloin lehtijuttuja ei

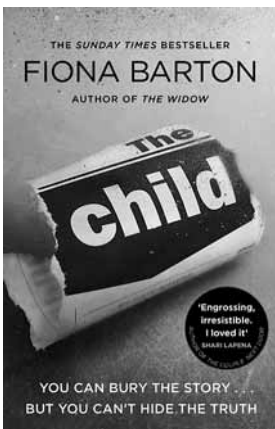
tarvinnut enää kirjoittaa niin kovassa kiireessä kuin uutistoimituksissa. Yksi tehtäväni työssäni oikeudenkäynneissä oli katsella ja tarkastella ihmisiä, ja se oli todella kiinnostavaa”, Barton sanoo.

Ilmeettömät vaimot

Lukuisia oikeudenkäyntejä työssään seurannut Barton kertoo, että siellä käydään rikostapahtumia hyvin tarkasti läpi. Ja siitä oikeudenkäyntiä seuraavalle vaimolle piirtyy kuva oman puolison tekemisistä.

Ⓢ "Vuosikausia rikostoimittajana seurasin puolisoita miestensä rinnalla. Rikoksen paljastuttua syytetyn läheinen elää äärimmäisen kovassa paineessa, ja se kaikki kiinnosti minua kovasti", Fiona Barton sanoo.

"Vasta silloin moni puoliso todellakin ensimmäistä kertaa näkee julman kokonaiskuvan", Barton sanoo.

Hän muistuttaa, että rikoksesta laadittu lehtijuttu on aina pelkätään muokattu versio verrattuna oikeudenkäynnissä läpikäytyyn, raakojakin yksityiskohtia vilisevään tapahetimitukseen.

"Jotkut vaimot kuuntelevat tapahtumien kuvausta oikeussalissa täysin ilmeettöminä. Toisten kasvoilla sen sijaan näkee koko ilmeiden kirjjon, kun ihminen tajuaa jotakin shokeeraavaa tapahtuneen ja reagoi siihen", Barton sanoo.

Silloin vaimon kasvoilla liukuu läpi lukuisien tunteiden kirjo epäuskosta kauhuun.

Henkilöiden helpot äänet – ja se vaikea

Bob, Jean, Glen, Kate. Kirjailija puhuu *Leski*-kirjansa henkilöistä heidän etunimillään. Syytetyn vaimon lisäksi on muita kertojääniä. On

syytetty, poliisi ja toimittaja, joka otti kirjassa hieman aiottua suuremman roolin. Poliisiin, Bob Sparkeisiin, Barton yhdisteli uransa varrella tuntemiaan poliiseja. Niin toimittaja kuin poliisi olivat kirjailijalle melko vaivattomia hahmoja luoda. Kaikkein helpoin oli kuitenkin päähenkilö.

"Lesken, Jeanin, ääni oli minulle jostakin syystä todella helppo. Kun lähdin kirjoittamaan, aluksi syntyivätkin kirjan alkuosa ja loppu", Barton sanoo.

Jotkut lukijat luulevat Jeania vanhemmaksi, koska hän on heistä niin vanhoillinen. Jean on nelikymppinen, lapseton nainen.

Kadonnan lapsen epätoivoinen äiti, Dawn, oli hänkin helppo hahmo Bartonille.

"Olen tavannut paljon siinä tilanteessa olevia rikoksen uhreja", kirjailija sanoo.

Yksi kirjan ihmisistä oli kuitenkin kirjailijalle erityisen vaativa – syytetty aviomies Glen. Tosin Bartonilla oli runsaasti lähteitä pedofiiliasta syytetty miestä varten.

"Tiedän, miten hänenlaisensa puhuvat ja selittävät. Pystyin laittamaan liki suoraan sellaista puhetta kirjan repliikkeihin", kirjailija sanoo.

Kun Britanniassa jäi kiinni pedofiilirekijä, Barton kirjoitti aiheesta lehtijuttuja. Hän kulki tapaamassa ja haastattelemassa miehiä, kuuli heidän selityksiään.

"Yksi heistä oli todella outo ja pelottava. Hänen luonaan pysyin koko ajan lähellä ovea, jotta tarvittaessa pääsin lähtemään pois sieltä", Barton kertoo.

Ja mitä syytetty sanovatkaan? Pedofiiliasta tai lapsipornografian hallussapidosta syytetty vastaavat, ettei kuvissa ole lapsia vaan naisia. Ja että nuo "naiset" itse haluavat "sitä".

"Ja erittäin yleinen selitys on, että rikolliset pornokuvat vain ihan itses-tään latautuivat koneelle, vaikka heidän pitää todellakin maksaa niistä ja

kirjautua juuri sille palvelimelle”, Barton huokaa.

Hän ei työssään koskaan itse katsonut lapsipornoalokuvia, koska sai neuvon, ettei niitä kannata katsoa. Järkyttävät kuvat nimittäin piirtyvät mieleen tuskallisina ja jäävät sinne. Mutta toki piirtyvät tarinat ja miesten sanomisetkin. Rikoskirja olikin sopiva sijoituspaikka sellaiselle.

Sri Lankassa ja Ranskassa

Barton valittiin kotimaassaan 51-vuotiaana vuoden journalistiksi. Sen jälkeen hän lähti kahdeksi vuodeksi tekemään vapaaehtoistyötä Sri Lankassa, oli vuosi 2008.

”Puolisoni opetti Sri Lankassa puutöitä kehitysvammaisten koulussa ja minä koulutin paikallisia toimittajia. Siellä pääsin käsiksi siihen, mistä journalismissa on kyse. Ei tosiaankaan siitä, että kirjoittaa filmitähdistä, vaan yhteiskunnasta”, Barton sanoo.

Sri Lankassa toimittajat tekevät työtään henkensä uhalla maan epävakaa yhteiskunnallisen tilanteen takia. Kahden vapaaehtoistyövuden jälkeen Barton kiersi ympäri maailmaa kouluttaen työnsä takia uhattuna olevia journalisteja. Se oli hänestä todella palkitsevaa työtä.

Nykyään Barton ja hänen miehensä asuvat Ranskan lounaisosassa Dordognen maakunnassa ja osan ajastaan pariskunta viettää Britanniassa Sussexin rannikolla, koska siellä asuvat heidän aikuiset lapsensa perheineen.

Monen muun kirjailijan tavoin Barton lukee mielellään. ”Luen koko ajan, se on aina ollut intohimoni. Yksi suosikeistani on P. G. Wodehouse. Saatan nauraa aivan ääneen hänen kirjojaan lukiessani”, Barton sanoo.

Historiallisia romaaneja kirjoittava Hilary Mantelkin viehättää.

”Ja kaikki, mitä Kate Atkinsonin käsistä lähtee, on kiinnostavaa. Häneltä ilmestyy pian uusi romaani!”

”Pyytelen anteeksi menestykseni”

Bartonin *Leskeä* myydään useissa kymmenissä maissa ja kriitikot keuhuvat sitä. Kirjailija itse sanoo suhtautuvansa koko menestykseensä peribrittiläisittäin.

”Minä pyytelen anteeksi! Menestys kirjailijana tuntuu vieläkin niin surrealistiselta”, Barton sanoo ja hymyilee ujonoloisesti.

Kirjailijan toinen teos, *The Child*, ilmestyi kesäkuussa 2017, ja Bazar julkaisee sen suomeksi alkuvuodesta 2019. Kolmannen teoksen käsikirjoitus on Bartonin Suomen-vierailun aikana kustantamossa, ja kirja julkaistaan pian monessa maassa. Sen nimi seuraa vastaavaa yksisanaista linjaa kuin kirjailijan aiemmassa tuotannossa. Barton huomauttaa, että lyhyt nimi on helppoa muistaa.

Vaikka hän on juuri aloittanut neljännen kirjansa kirjoittamisen, Suomen-vierailulla on antoisaa jutella esikoisesta.

”Onhan esikoisteos kirjailijalle itselleen aina omalla laillaan tärkeä, ja sen julkaisemisesta on jo kulunut vä-

⊕ Rikoskirjailija Fiona Barton kertoo saavansa kirjoistaan pääasiassa myönteistä palautetta. Sitä tulee tapahtumissa kasvokkain, kirjailijan Facebook-sivuilla ja Twitter-tilillä.

hän aikaa, joten siitä on kivaa puhua”, Barton sanoo.

Esikoisessa hänet yllätti, kuinka suosittu henkilöahho kirjassa esiintyvistä toimittajasta tuli.

”Britanniassa toimittajat ovat kaikkea muuta kuin arvostettuja, ja yllätyin, kuinka lukijat ovat ottaneet Katen omakseen. Nautin kovasti hänestä kirjoittamisesta”, Barton sanoo.

Kate ja poliisi Bob Sparkes ovat seuranneet mukana Bartonin kirjoissa. Vasta alkamassa olevassa neljännessä kaksikko ei ole mukana.

”Nyt sarjahahmoni saavat välillä levätä”, Barton kertoo.

Kate ei ole kirjailijan omakuva, vaikka heillä kahdella kirjailijan mukaan onkin varmasti jotakin yhteistä. ■